

DECIZIE

04 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Ion Druță
Maria Ghervas
Mariana Pitic
Luiza Gafton

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Svetlanei Condriuc și Vladislav Condriuc împotriva Societății cu Răspundere Limitată "Rusagro-Prim" cu privire la încasarea indemnizației unice de deces al salariatului în urma accidentului de muncă și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 04 mai 2017, prin care a fost admis apelul declarat de către Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav, casată hotărârea Judecătoriei Edineț din 26 decembrie 2016 în parte și emisă în această parte o nouă hotărâre de admitere a acțiunii parțial, în rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută,

c o n s t a ț ă:

La 14 martie 2016, Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav au depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL "Rusagro-Prim" cu privire la încasarea indemnizației unice de deces al salariatului în urma accidentului de muncă.

În motivarea acțiunii reclamanții Svetlana Condriuc și Vladislav Condriuc au indicat că în baza contractului individual de muncă nr. 35 din 01 iulie 2015, Condriuc Iuri, soțul reclamantei și respectiv tatăl reclamantului, a fost angajat în calitate de șofer la SRL "Rusagro-Prim", concomitent fiind încheiat și un Acord suplimentar la respectivul contract, care prevedea că în caz dacă angajatorul nu-i va putea oferi ultimului lucru în calitate de șofer, cu acordul salariatului, administrația se obligă să asigure acestuia un alt lucru în calitate de angajat de rând la efectuarea diferitor lucrări în încăperile depozitelor, cu menținerea salariului de funcție.

Susțin că la 05 august 2015, Condriuc Iuri, exercitându-și obligațiile de muncă pe teritoriul SRL "Rusagro-Prim", a fost strivit de macaraua (autocara), cu ajutorul căreia se efectuau lucrările de încărcare și descărcare a sacilor în depozitul nr. 1 al întreprinderii, în rezultatul căreia a decedat primul.

Consideră reclamanții că pârâta SRL "Rusagro-Prim" poartă vina pentru accidentul de muncă soldat cu decesul lui Condriuc Iuri, care, prin prisma prevederilor art. 18 alin. alin. (2), (5) și (7) din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, pct. 8, 18, 19, 21, 27 din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții

a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 513 din 11 august 1993, ca membrii ai familiei salariatului decedat Condriuc Iuri în urma accidentului de muncă, urmează să le achite indemnizația unică de deces.

Menționează că salariul mediu nominal brut al lui Condriuc Iuri în luna august 2015, perioada în care s-a produs accidentul de muncă, a constituit 4.669 lei.

Astfel, cer Svetlana Condriuc și Vladislav Condriuc încasarea din contul SRL "Rusagro-Prim" în beneficiul lor sumei de 608.969 lei cu titlu de indemnizație unică de deces al salariatului Condriuc Iuri survenit în urma accidentului de muncă din 05 august 2015.

Pe parcursul examinării cauzei, și anume 30 iunie 2016, reclamanții Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav și-au concretizat pretențiile din acțiune, solicitând suplimentar încasarea din contul SRL "Rusagro-Prim" în beneficiul lor sumei de 1.000.000 lei cu titlu de prejudiciu moral și 4000 lei cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătorei Edineț din 26 decembrie 2016, acțiunea a fost respinsă ca neântemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 04 mai 2017, a fost admis apelul declarat de către Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav, casată hotărârea Judecătorei Edineț din 26 decembrie 2016 în partea respingerii pretenției privind încasarea indemnizației unice de deces al salariatului în urma accidentului de muncă și emisă în această parte o nouă hotărâre de admitere în parte a acțiunii, fiind încasată din contul SRL "Rusagro-Prim" în beneficiul Svetlanei Condriuc și Vladislav Condriuc suma de 30.000 lei cu titlu de indemnizație unică de deces al salariatului în urma accidentului de muncă, precum și în beneficiul statului suma de 900 lei cu titlu de taxă de stat, în rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută fără modificări.

La 31 mai 2017, în termenul prevăzut de art. 434 CPC, Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav, prin intermediul reprezentantului lor – avocatul Odobescu Ghenadie, în baza mandatelor seria MA nr. 0183337 și nr. 0183348 din 03 februarie 2016 și respectiv din 04 februarie 2016, au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 04 mai 2017, cu emiterea unei noi hotărâri sub formă de decizie de admitere a acțiunii integral.

În susținerea recursului Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav au invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Bălți a examinat superficial prezenta speță, interpretând și aplicând eronat normele de drept material.

Declară că instanța de apel, contrar prevederilor art. 18 din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, eronat a efectuat calculul indemnizației unice de deces al salariatului Condriuc Iuri, dat fiind faptul că reieșind din norma de drept materială enunțată respectiva indemnizație se calculează luându-se ca bază salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit până la vârstă de 62 de ani, dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale.

Respectiv, calculul indemnizației unice de deces urma să fie efectuat în felul următor: 12 ani, ceea ce constituie 144 luni – 4 luni = 140 luni \times 2.500 lei = 350.000 lei și nicidecum în felul cum a calculat instanța de apel, adică 12 ani \times 2.500 lei = 30.000 lei, care este eronat.

De asemenea, consideră recurenții că instanța de apel urma să încaseze din contul intimatei-pârâte SRL "Rusagro-Prim" în beneficiul lor și prejudiciul moral, deoarece acesta se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial, fără a ține cont de

prevederile art. 1419 alin. (1) lit. c) Cod civil, care stipulează că în cazul decesului persoanei ca urmare a vătămării grave a integrității corporale sau altei vătămări a sănătății, dreptul la despăgubire îl au unul dintre părinți, soțul sau un alt membru al familiei defunctului, indiferent dacă este apt pentru muncă sau nu.

La 18 iulie 2017, în adresa intimă SRL "Rusagro-Prim" a fost expediată copia recursului declarat de către Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

La 21 august 2017, SRL "Rusagro-Prim" a depus referință, solicitând să fie considerat ca inadmisibil recursul declarat de către Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav sau după caz respingerea acestuia, cu menținerea deciziei Curții de Apel Bălți din 04 mai 2017, pe care o consideră legală și întemeiată, invocând că instanța de apel a verificat minuțios toate circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, dând o apreciere corectă suportului probatoriu al cauzei.

Susține că prin procesul-verbal nr. ED-2015-PVA-162 din 04 septembrie 2015 întocmit de către Inspectoratul de Stat al Muncii au fost stabilite persoanele vinovate de producerea accidentului de muncă soldat cu decesul salariatului Condriuc Iuri, și anume: însuși decedatul Condriuc Iuri, care a încălcat prevederile pct. 3.15.5 din Instrucțiunea de securitate în muncă la efectuarea lucrărilor de încărcare-descărcare nr. 5, aprobată prin Ordinul SRL "Rusagro-Prim" nr. 22/2 din 23 februarie 2011, prin aflarea lui în zona de efectuare a lucrărilor de descărcare cu ajutorul macaralei (autocara) de model MT 1235 S (Manitou) la o distanță mai mică de 5 m, în spatele stivuitorului, fumând, fapt strict interzis în preajma cerealelor, deoarece praful acestora este unul exploziv și ușor inflamabil; Burlac Igor, care la efectuarea lucrărilor de descărcare cu autocara de model MT 1235 S (Manitou) la deplasarea înapoi nu s-a asigurat despre lipsa oamenilor în zona de lucru cu autocara, încălcând în așa mod prevederile pct. 3.5 din Instrucțiunea de securitate și sănătate în muncă pentru șoferi de încărcătoare nr. 21, aprobată prin Ordinul SRL "Rusagro-Prim" nr. 22/2 din 23 februarie 2011 și Neamțu Viorel, șeful de depozit al SRL "Rusagro-Prim", care nu a organizat efectuarea lucrărilor de descărcare la depozit corespunzător regulilor securității și sănătății în muncă, încălcând astfel prevederile pct. 2.5 din Instrucțiunea de funcție al șefului de depozit nr. 22, aprobată prin Ordinul SRL "Rusagro-Prim" nr. 17/2 din 18 iulie 2008, respectiv întreprinderea nu urmează să achite recurenților-reclamanți Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav indemnizația unică de deces al salariatului pe care o solicită aceștia, deoarece nu a fost determinată vina întreprinderii în producerea accidentului de muncă.

De asemenea, declară intimata că nici prevederile art. 1410 Cod civil la cazul speței nu au incidență, care stipulează că persoanele a căror activitate este legată de un izvor de pericol sporit pentru lumea încunjurătoare (exploatare vehiculelor, a instalațiilor, mecanismelor, folosirea energiei electrice, a substanțelor explozibile, efectuare lucrărilor de construcții etc.) au obligația să repare prejudiciul cauzat de izvorul de pericol sporit dacă nu demonstrează că prejudiciul se datorează unei forțe majore (cu excepția cazurilor în care dauna a survenit ca urmare a exploatării navelor aeriene) sau din intenția persoanei vătămate. Regula respectivă fiind aplicată doar în privința persoanelor care exploatează vehicule, dar nu și față de persoanele, care, la fel ca și salariatul decedat Condriuc Iuri, efectuează, în calitate de angajați de rând, diferite lucrări în încăperile depozitului.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 20 septembrie 2017, recursul declarat de către Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile din referința depusă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, casată integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, trimițând pricina spre rejudecare în prima instanță doar în cazul în care a constatat încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art. 432 alin. (3) lit. d) și f).

Conform art. 432 alin. (3) lit. d) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța a soluționat probleme drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

Iar, alin. (5) prevede că temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

Totodată, reieșind din prevederile art. 185 alin. (1) lit. a) CPC, judecătorul, în faza de pregătire a pricinii pentru dezbateri judiciare, soluționează problema intervenirii în proces a coreclamanților, copârâților și intervenienților.

Potrivit art. 67 alin. (1) și (3) CPC, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pârât până la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți. Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces și la cererea unei dintre părți sau din oficiul instanței.

Din suportul prezent la materialele cauzei rezultă că la 14 martie 2016, recurenții-reclamanți Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav au depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL "Rusagro-Prim", solicitând încasarea din contul intimatei-pârâte în beneficiul lor sumei de 608.969 lei cu titlu de indemnizație unică de deces al salariatului Condriuc Iuri survenit în urma accidentului de muncă din 05 august 2015, 1.000.000 lei cu titlu de prejudiciu moral și 4000 lei cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț din 26 decembrie 2016, acțiunea a fost respinsă ca neântemeiată.

Iar, prin decizia Curții de Apel Bălți din 04 mai 2017, a fost admis apelul declarat de către Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav, casată hotărârea Judecătoriei Edineț din 26 decembrie 2016 în partea respingerii pretenției privind încasarea indemnizației unice de deces al salariatului survenit în urma accidentului de muncă și emisă în această parte o nouă hotărâre de admiterea în parte a acțiunii, fiind încasată din contul SRL "Rusagro-Prim" în beneficiul Svetlanei Condriuc și Vladislav Condriuc suma de 30.000 lei cu titlu de indemnizație unică de deces al salariatului survenit în urma accidentului de muncă, precum și în beneficiul statului suma de 900 lei cu titlu de taxă de stat, în rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută fără modificări.

Analizând circumstanțele expuse supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că în prezenta cauză civilă a fost soluționată problema drepturilor unor persoane, care nu au fost antrenate în procesul dat de judecată, și anume Burlac Igor, salariat al SRL "Rusagro-Prim", și Neamțu Viorel, șef de depozit al SRL "Rusagro-Prim", în așa mod fiindu-le încălcat dreptul acestora de acces liber la justiție.

Recurenții-reclamanți s-au adresat cu prezenta acțiune împotriva SRL "Rusagro-Prim" în calitate de angajator și persoană care posedă izvorul de pericol sport.

Or, prin procesul-verbal nr. ED-2015-PVA-162 din 04 septembrie 2015 întocmit de către Inspectoratul de Stat al Muncii au fost stabilite persoanele vinovate de producerea accidentului de muncă soldat cu decesul salariatului Condriuc Iuri, și anume: însuși decedatul Condriuc Iuri, care a încălcat prevederile pct. 3.15.5 din Instrucțiunea de securitate în muncă la efectuarea lucrărilor de încărcare-descărcare nr. 5, aprobată prin Ordinul SRL "Rusagro-Prim" nr. 22/2 din 23 februarie 2011, prin aflarea acestuia în zona de efectuare a lucrărilor de descărcare cu ajutorul macaralei (autocara) de model MT 1235 S (Manitou) la o distanță mai mică de 5 m, în spatele stivuitorului, fumând, fapt strict interzis în preajma cerealelor, deoarece praful acestora este unul exploziv și ușor inflamabil; Burlac Igor, care la efectuarea lucrărilor de descărcare cu autocara de model MT 1235 S (Manitou) la deplasarea înapoi nu s-a asigurat despre lipsa oamenilor în zona de lucru cu autocara, încălcând în așa mod prevederile pct. 3.5 din Instrucțiunea de securitate și sănătate în muncă pentru șoferi de încărcătoare nr. 21, aprobată prin Ordinul SRL "Rusagro-Prim" nr. 22/2 din 23 februarie 2011 și Neamțu Viorel, șeful de depozit al SRL "Rusagro-Prim", care nu a organizat efectuarea lucrărilor de descărcare la depozit corespunzător regulilor securității și sănătății în muncă, încălcând astfel prevederile pct. 2.5 din Instrucțiunea de funcție al șefului de depozit nr. 22, aprobată prin Ordinul SRL "Rusagro-Prim" nr. 17/2 din 18 iulie 2008 (f.d. 22-25, vol. I).

Prin urmare, Judecătoria Edineț, în conformitate cu art. 185 în coroborare cu art. 67 CPC, încă la faza pregătirii cauzei pentru dezbaterile judiciare urma să soluționează problema intervenirii în proces a salariaților SRL "Rusagro-Prim" - Burlac Igor și Neamțu Viorel, culpabili de încălcarea securității munci în rezultatul căreia s-a soldat cu decesul salariatului Condriuc Iuri, (soțul recurentei-reclamante Condriuc Svetlana și tatăl recurentului-reclamant Condriuc Vladislav), a căror drepturi pot fi lezate prin neantrenarea acestora în cauza dată, în caz de înaintare a acțiunii în regres de către SRL "Rusagro-Prim".

Instanța de recurs reiterează că dreptul de acces la un tribunal prevăzut de art. 6§1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu este unul absolut, el poate fi supus unor restricții. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului indică că instanțele de judecată naționale trebuie să se asigure că restricțiile aplicate nu resping sau nu reduc accesul oferit unei persoane în așa fel sau într-o asemenea măsură încât însăși esența dreptului să fie afectată. Mai mult, o restrângere a dreptului nu va fi compatibilă cu art. 6§1 dacă nu urmărește un scop legitim și dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. Dreptul de acces la un tribunal este prejudiciat în esența sa atunci când reglementările nu mai servesc scopurilor securității juridice și buneii administrări a justiției, ci constituie un fel de barieră care împiedică justițiabilul să obțină examinarea în fond a cauzei sale de către o instanță judecătorească competentă (cauza Cornea c. Republicii Moldova, hotărârea CEDO din 22 iulie 2014, definitivă la 22 octombrie 2014).

Astfel, dreptul de acces la un tribunal constituie un element inherent tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (hotărârea CEDO din 25 februarie 1982, în cauza Campbell și Fell vs. Regatul Unit) și din moment ce drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, dar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (hotărârea CEDO din 09 octombrie 1979 în cauza Airey vs. Irlanda).

Reieșind din cele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de justiție consideră imposibilă corectarea erorii admise de către

prima instanță, în condițiile procedurii prevăzute de către legislația procesuală, motiv pentru care cauza urmează a fi restituită spre rejudecare în prima instanță - Judecătoria Edineț.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat într-o manieră certă încălcarea normelor de drept procedural de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, prin neantrenarea în procesul în cauză în calitate de intervenienți accesorii a salariaților SRL "Rusagro-Prim" - Burlac Igor și Neamțu Viorel, culpabili de încălcarea securității munci în rezultatul căreia s-a soldat cu decesul salariatului Condriuc Iuri, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav, casa integral decizia Curții de Apel Bălți din 04 mai 2017 și hotărârea Judecătoria Edineț din 26 decembrie 2016, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Judecătoria Edineț, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, prima instanță urmează să țină cont de cele menționate supra și reexaminând cauza să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Condriuc Svetlana și Condriuc Vladislav.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 04 mai 2017 și hotărârea Judecătoria Edineț din 26 decembrie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Svetlanei Condriuc și Vladislav Condriuc împotriva Societății cu Răspundere Limitată "Rusagro-Prim" cu privire la încasarea indemnizației unice de deces al salariatului în urma accidentului de muncă și repararea prejudiciului moral, cu remiterea cauzei civile spre rejudecare la Judecătoria Edineț, în alt complet de judecatori.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Ion Druță

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Luiza Gafton